

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " 2 " "

16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskani se
ceza primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

za pol leta . . . 5 " — "

za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr

za pol leta . . . 4 " 20 "

za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Ročne ulice
št. 5.

Izhaaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Dunajsko časopisje.

Na celem svetu ga menda ni tako malo-
vrednega časopisja, kakor na Dunaji, saj pa
tudi na celem svetu nemajo nikjer judje vsega
javnega mnenja v oblasti, kakor na Dunaji.
Da smo danes prišli na ta predmet, k temu
ste nas napotili dve pritožbi, ki ste došli čez
dunajsko časnikarstvo. Za časa bivanja Riegerja
v Pešti je rekel nek ogerski list: „Mi smo že
tako navajeni, od dunajskih listov vsake vrste
robotosti in surovosti slišati, da se za to že
nič več ne zmenimo.“ Pozneje pa se je pri-
tožil nek dopisnik iz Rusije, kako frivolno
dunajsko časopisje privatne razmere cesarske
hiše na dan vlačiti in v popačeni podobi svetu
predstavljati. Ti dve pritožbi ste došli v zadnjih
dneh. Koliko bi bilo še le pritožb, ako bi jih
hotel kdo od več let vkup nabrati! To je go-
tovo, da bi se časnikom v Londonu, Parizu in
Peterburgu taka pisava nedostojna zdela, ka-
kor jo rabijo dunajski judje. V zasramovanju
tujih narodov so ti listi nedosegljivi, in Nemce
bi moralo res sram biti, da taki listi v njih
imenu govoré in nemško ime kompromitirajo.

Enkrat se spravijo čez Ruse, pa spet čez
Čehe, potem čez Madjare ali pa čez Slovence;
o Srbih, Bolgarsih, Črnogorcih nikdar ne vedó
kaj dobrega povedati. Ne samo, da tem iz-
hodnim narodom očitajo nekulturo nesposob-
nost za civilizacijo, surovost, nesnažnost itd.,
kopičijo še laži na laži, da bi Dunajčane in
nemške filistre po mestih napolnili s toliko
večim sovraštvom do teh narodov. Še se spo-
minjamo, kako so nas Slovence zasramovali,

pa ne samo to, ampak celó obrekovali pred
vlado in cesarjem, da smo veleizdajalci. Ti li-
sti nemajo nobenega srama, nobene vesti, se
ne vstrašijo laži, ne obrekovanja, samo da
svoje umazane prostore napolnijo in svojo sebe
vredno stranko zadovoljijo.

In kaka duševna revščina vlada po teh
listih! Če vse prebereš, pa toliko veš, ko prej,
ker nijeden ni zmožen, roditi kako novo iz-
virno misel. Če človek bere katoliške ali pa
socialdemokratične liste, našel bo v njih vsaj
jedernate članke, iz katerih se lahko kaj nauči,
s katerimi se njegov duševni obzor razširi. Ti
liberalni, dunajski listi pa že kakih 20 let ne-
majo družega duševnega kapitala, ko tiste
frazе o panslavizmu, klerikalizmu in fevdal-
izmu, ktere vedno in vedno ponavljajo. V svo-
jih uvodnih člankih te fraze nekoliko v drugo
obliko spravijo in na novo pogrejejo. Nove,
rešilne ideje pa nemajo ne za državo, ne za
svojo onemoglo stranko. Teh listov vredni so
tudi njih dopisniki, ki jih imajo nastavljene
po slovanskih deželah, da za denar čez svojo
domovino zabavljajo. Tudi ti dopisniki, ker
slabo plačani, so čisto nesposobni in velicega
lista nevredni; le v lažeh se sčasoma dobro
izurijo, ker čutijo, da s temi listu najbolj
ustrežejo.

„N. fr. Presse“ se šteje za svetovni list,
pa kakšne dopisnike ima! Se ve da ne more
imeti dobrih, ker jih od vrst plačuje. Veliki
ruski in angleški listi plačujejo svoje dopis-
nike tako dobro, da zamorejo kot kavalirji
živeti. Tak mora se ve da tudi kaj znati in
dober v peresu biti! Pa judovska skopost

tega ne dopusti, da bi se toliko izdalo za do-
pisnike; zato imajo pa tudi tako duševno rev-
ščino po svojih predalih.

Nekteri teh dunajskih „svetovnih“ listov,
kakor „Wien. Tagblatt“, „Morgenpost“ in dr.
celó nobenih dopisov nemajo; list tedaj dru-
zega ne prinese, ko tist ubogi članek, pa du-
najske lokalne novice, ki so pri vseh teh ju-
dovskih listih od besede do besede enake, kar
je gotovo že vsak zapazil, kar je le takó mo-
goče, da morajo imeti ti listi vsi ene in iste
kolporterje, — se ve da, spet boljši kup pride!

Nagnjusno je dunajsko časopisje tudi za-
volj svojega strastnega sovraštva do katoliške
cerkve, ktero najgrše psuje in obrekuje, ako
jej je veter le količkaj ugoden. Če se spo-
minjamo nekaj let nazaj, ko so vladali še Beust,
Giskra, Herbst, kaka „divja jaga“ je bila tačas
na duhovščino! Kaj se je vse pisalo o papežu
in o cerkvi! Listom se ni čuditi, ker jud
ima že prirojeno sovraštvo do krščanstva, posebno
pa do njegovega glavnega stebra, stola sv.
Petra v Rimu; pa čuditi se je vladi, da je kaj
tacega pripustila. Angleži in Amerikanci so
gotovo svobodoljubni ljudje, pa če bi tam kak
list čez ktero postavno priznana cerkev tako
pisal, bil bi gotovo kaznovan. Sicer pa angle-
ški in tudi francoski, ruski in drugi krščeni
vredniki večih časopisov že od natore in od
izgoje toliko dostojnosti poznajo, da ne bodo
tako surovo pisali.

Če je pa dunajsko časopisje tako, in mi
mislimo, da smo ga opisali, kakoršno je v
resnici, — potem se je res čuditi, zakaj naši
ljudje še take liste podpirajo, in kako je to,

Bankovčar.

Dogodba na sodnijske spise naslonjena.

Janez — sin in brat.

(Dalje.)

Janez gleda za odhajajočimi zlahtniki čez
okno in ko vidi, kako drug družega sujejo,
in sliši tudi besede, ki niso ravno namenjene
za njegovo uho, toraj tudi gotovo neprijetne,
mu kipe z ust na pol glasni stavki:

„Da, tak je kmet. Zlahta! Moreš li ti
temu kaj, da je revna? Pride brat in hoče od
tebe vse, kar si z umom ali pridnostjo pridobil
si. Zaka? Zato, ker je tvoj brat. Kakor da
bi bila to njegova zasluga! Pa kaj še brat!
Sestra, sestra, posebno omožena. Hujša je od
volkulje, ki ima mlade. Brat je še nekaj, sestra
nič. Brat obdrži rodovini ime, je toraj še do-
mač, če prav pride v drugo hišo. Sestra se
omoži in postane sovražnica očetove hiše, ktero
molze, kedar le in kolikor je jo more. Ne
smilijo se jej ne oče ne mati, ne bratje ne
sestre. Vse bi znosila na svoj novi dom, ka-
kor jastrebinja v svoje gnjezdo. — Ni ostud-
nejih ljudi od zlahtnikov — posebno, če si z

revne hiše. Dokler nič nimaš, jih še ne spo-
znaš, ko pa zasloviš za premožnega, če si ali
nisi, hajd! oglasi se jih toliko, da jih komaj
prešteješ, in vsaki ti moli silno nesramno roko,
v ktero ne moreš vreči toliko, da bi bilo vredno
kake hvale. Če še več, če vse daš, saj moraš,
ker si brat ali zlahtnik. Če nič ne daš, si pa
kar tat, in če bi vrag vse želje vslušal, še
tisto uro te vzame. Gnjlوبا ostudna! — No
k meni jih več ne bo, to vsaj mislim, zato
bom pa tudi rajši drugje živel, kjer ni takih
pijavk, ki mislijo, da imajo pravico piti mi kri
zato, ker so moji zlahtniki. Najboljši prijatelj
so človeku tujci, ki ga prav nič ne poznajo.
Za očeta bom pa vendar pustil kje nekaj de-
narja, da ga dobé, če bo sila, kajti če bi jim
ga kar v roke dal, bi jim ga že bratje izpulili,
posebno pa sestra.“

Med tem samogovorom je bil Janez že
stopil od okna in jel se sprehajati po sobi.
Zdaj se spomni, da bo čas iti k nevesti, si
popravi in vravna obleko, seže po klobuk in
prime za kljuko. Ali za kljuko drži zunaj že
druga roka in ko se Janez umakne, se odpro-
vrata in Janez zagleda pred seboj — Boštjana,
svojega prvega učitelja v branji, pisanji in

ponarejanji pisav in podpisov drugih ljudi. Ne-
koliko starejši je, tudi telesno nekoliko slabši,
pozná se mu, da se ni ogibal žganih pijač.
Tudi zdaj ni več tešč, celó trezen ne, kajti
ko zagleda gosposko sobo in gosposkega člo-
veka pred seboj, potegne postrani klobuk z
glave, postoji, potem stegne kazalec desne roke,
pomeri ž njim v Janezev obraz, se opotekajo-
čih korakov zateče proti njemu in spusti iz
neubogljivih in nevkretnih ustnic z zaletavajočim
se jezikom:

„Haha, je že — ste že — si že — Janez
— ravno tisti, jaz sem pa Boštjan, hehehe!“

Janez se umakne nekaj korakov, pa ves
zavzet praša:

„Boštjan si ti? Ej, si se nekoliko postaral
in spremenil. Kako se ti godi? Dobro — je li?“

„I, i, no — no, bo že, bo!“ turklja Bo-
štjan in se nasloni ob stol, ki pa na polzkih
tleh spodrkne, da Boštjan na hrbet pade ob
mizo, ktera se pa tudi prekucne. Janeza ne-
hoté prime smeh, pobere Boštjana in ga po-
sadi na stol, pa tudi mizo zopet vravna, po-
tem pa reče:

„No, me veseli Boštjan, da si še tako
trden. Kako si pa zvedel zá-me?“

da dobrih listov, kakor „Vaterland“, „Reform“, „Pol. Fragmente“, nikjer ne dobiš, te umazane judovske pa povsod!

Se ve da za nemško meščanskega filistra je vse dobro, on je te hrane vajen, in si druge ne želi, ker sploh nima nobene želje, da bi se podučil, ampak on hoče slišati le zabavljanje na „farje in na Slovane.“ Pa tam, kjer imajo naši narodni Slovenci tudi besedo, morali bi jo o pravem času povzdigniti, da bi našo deželo počasi očistili te nesnage, da bi prihajali v našo deželo večinom le dobri, pošteni listi. To vnovič priporočamo našim rodoljubom, ter jih zagotovljamo, da naša dežela na teh listih ne bo nič zgubila, temveč mnogo pridobila v moralnem oziru, ker ti listi so dostikrat taki, kakor bi bili ustanovljeni za pohujšanje ljudstva in za izkoreninjenje vere.

Kaj mislijo o nas?

Čudno je postopanje sedanjega ministerstva nasproti nam Slovencem. Med tem ko poskuša ustrezati željam Čehov in Poljakov, pa za to nobene zahvale ne žanje, prezira nas Slovence popolnoma, akoravno Taaffe zapuščene in častne diplome ravno iz naših krajev dobiva. Niti v uradih, niti v šolah nam niso dali najmanjše koncesije, in kakor bi se hoteli iz nas še norčevati, postavili so nam za šolskega nadzornika trdega Nemca, ki besede slovenski ne ume. Tako izpolnjuje vlada svojo obljubo, da bo dala vsem narodom enakopravnost!

Nas zmirom taka misel obhaja, da nas vlada zaničuje, da šteje našo duševno, politično in fizično moč kot čisto ničevno ter nemerodajno, da nas smatra kot čisto surov in nekultiviran narod, kateremu so nemške šole le v korist, in ki ni sposoben lastnih ustanoviti in vzdržavati z učnimi pripomočki. V ministerstvu ni nobenega moža, ki bi naše razmere poznal, razun baron Konrada, on je bil pa tako zmirom bolj na nemško plat.

V teh nazorih o nas vlade ne smemo pustiti; v prvi vrsti so poklicani naši poslanci, da vladi razmere razjasnijo; pa to že skoraj ne bo zadostovalo; narod sam je zdaj poklican, dokazati svojo politično zrelost, in to bi se doseglo tako, da bi se sklicali volitveni shodi ali pa tabori, in na teh bi moralo ljudstvo

energčno zahtevati enakopravnost. Take energične pritožbe, obrnjene do ministerstva in državnega zbora, bi vladi veliko bolj imponirale, nego zaupnice in častni diplomati. Ako vlada vidi, da je masa našega naroda nezadovoljna, spoznala bo vprvič v tem njegovo politično zrelost, ki se kaže v brigi za javne zadeve, v drugič pa bo želji celega naroda prej ustregla, nego zahtevam naših poslancev, ki jih je le majhno število med drugo množico in se skoraj ne vidijo med njo.

Nadalje moramo vlado in državni zbor kar obsuti s prošnjami za ravnopravnost. Kdor veliko in glasno vpije, njega najprej slišijo. Osnovati moramo po celi Sloveniji agitacijo, da se bo prav veliko prošenj oddalo državnemu zboru v tem smislu. Tabori bi bili pa vsakako potrebni, ker s tem bi pokazali, da smo politično gibčen narod, in da precej čutimo, če se nam krivica godi. Kdor svoje pravice brani, jih bo tudi ubranil; kdor je pa apatičen, in vse pusti, kakor biti hoče, na njega nihče ozira ne jemlje. Pravice je le toliko na svetu, kolikor je človek v svoji pesti drži.

Rekel bo morda kdo, da nam ne kaže, zdaj vladi opozicijo delati. Pa tega tudi ni treba. Resolucije, ki jih bodo tabori sklenili, ni treba da bi bile za vlado razžaljive; mi terjamo svoje pravice, to ni za nikogar razžaljivo. Če nam pa vlada neče ničesar dovoliti, potem nam na njeni nevolji ne more dosti ležeče biti.

Politični pregled.

V Ljubljani 27. oktobra.

Avstrijske dežele.

Cesar je dokončal svoje potovanje po Šleziji. Nemci so slovanska društva tako brutalno na stran porivali in odrivali, da ta na zadnje niso hotela vdeležiti se slovesnega sprejema. Cesar je pa vendar zvedel, da živé tudi Slovani v Šleziji, ker so prišle česke in poljske deputacije k njemu. Deželna vlada je sicer tudi tem prepovedala pristop, pa cesarska dvorna kancelija jih je vse sprejela. Nekega kmečkega župana, ki je svoj narod zatajil, je cesar sam kaznoval. Ko ga je namreč cesar prasha, ali govori česki ali nemški, rekel

je župan, da nemški. „Od kod ste doma?“ ga praša cesar. „Iz Martinovega“, je odgovor. „Ali je Martinovo nemška občina?“ praša cesar na dalje? „Ne, česka občina“, odgovori župan. Na to mu cesar hrbet obrne in gre naprej, tako se mu je gnjusilo, da je župan česke občine hotel nemški govoriti. — Sicer pa vlada v Šleziji strašen furor teutonicus, kskor na Koroškem. Deželna vlada dela, kskor na Koroškem, čisto v smislu ustavoverne stranke, ter se ustavlja vladnemu programu enakopravnosti. In to vse Taaffe mirno trpi!

Baron Haymerle je izdal **rudečo knjigo**, v kateri je nekaj korespondence naših s tujimi diplomati. Sicer pa knjiga nima nič zanimivega v sebi, ker važne reči tako ne pridejo not.

V Pragi so osnovali **česko šolsko društvo** nasproti nemškemu „schulvereinu“. Tako si znajo Čehi precej pomagati. Pri nas Slovenceh je pa vse mrtvo. Kako potrebno bi bilo, ko bi se ustanovilo društvo, ki bi osnovalo več slovenskih ljudskih šol na Koroškem in ki bi podpiralo take študente srednjih šol iz slovenske Koroške, ki bi se hoteli učiti na kranjskih gimnazijah, kakor to priporoča naš zadnji dopis iz Koroškega. Pa pri nas je težko ljudi iz apatije zdramiti, zato pa tudi nikamor ne moremo. „Čič ne dá nič“, če bomo le sedeli in rešitve čakali od vlade, potem utegnemo še dolgo čakati!

Nemškutarje v Ljubljani že zdaj skrbé **volitve v kranjsko trgovinsko zbornico**, in že delajo po časnikih propagando za se. Hvalisajo sedanjega predsednika in celo zbornico, tega pa ne povedó, na kak sleparsk način so v tej zbornici večino dobili. Za obrtniški oddelek se ne bojimo, pa upamo tudi, da bodo trgovci v naši deželi sprevideli, da se jim ne spodobi, v nasprotji živeti z narodom, od kterega žive in deloma tudi bogaté. Vemo sicer, da je med trgovci mnogo takozvanih ustavovercev, ali po domače, nemškutarjev; pa če bodo ti le dosti nagajali, bomo začeli tudi mi jih popuščati, in raje pri narodnih trgovcih kupovati. Čemu bi mi roko poljubovali, ki nas tepe?

O **Riegerjevem potovanju** v Pešto prinaša „Pokrok“ članek, ki kaže zadovoljnost z vspehi tega potovanja in izraža

„Veste — veš kaj“, blodi Boštjan, „to je tako. Tvoj stari — se pravi oče, pa tisti tvoji bratje so mi to povedali. Sem si pa mislil: boš pa tudi ti, Boštjan, šel malo oglasit se, boš videl, če te še pozna. — Se ve, jaz in ti sva dva, ti si bogat, jaz pa še vselej za glazek žgančka nimam, pri moji veri, da ne, tako je, nič drugače.“

„No, no, Boštjan,“ reče Janez, ki bi se neprijetnega obiskovalca rad znebil, seže v žep in mu pomoli par desetakov, „na, to je tvoj zaslužek, ker si me učil. Zdaj pa pojdi, jaz ne utegnem dalje meniti se s tabo.“

Boštjan vzame bankovce, jih skrbno pregleda, potem stegne kazalec desne roke in žugaje Janezu govori s težkim jezikom:

„Ej, veš Janez, to ti povem, ti si tič. Če bi ne bili tistega juda zaprli, jaz bi bil pri-segel, da si tiste bankovce delal ti, hehe, no beden drugi. Ali so tudi ti taki?“

Ako bi bil kdo videl Janeza, kako se je pri teh besedah stresel in kako mu je obledel obraz, bi si bil lahko mislil, da so ga res hudo zbudle. Pa to je preletelo ko blisk, brž se mu obraz spremeni zopet v smehljaj in nekoliko norčavo reče:

„Ti si danes dobre volje. Le bodi pa pij ga še kozarec na moje zdravje. Samo zdaj pojdi, jaz res ne utegnem, se mi nekam mudi.“

„O že vem kam“, se smehljá z zatisjenim očesom Boštjan; „srečo imaš ali pa ne, kakor bo. Je vsaka reč tako. Če bi na priliko jaz bankovce delal, précej me imajo, précej.“

„Pojdi no, muha pijana,“ zarenči zdaj Janez res jezen, „kaj kvasiš vedno o bankovcih! Kdo te razumi? Spravi se mi, če ne, mi bo žal, da sem ti kaj dal. Ali ni dosti?“

„Dosti, dosti, hehe,“ jecjá Boštjan, „še več ko sem mislil. Kdor toliko dá brez kake dolžnosti, je denar lahko zaslužil — razumiš: lahko. Pa brez zamere, Janez, ti si tič — ti, hehehe!“

S tem se Boštjan majé skozi vrata, ktera mu je Janez bil že prej odprl, in še po stopnicah je slišati njegovo na pol glasno žvrgolenje: „Ta Janez je tič, bolj ko jud, hehe. Stavim glavo, da brez nič vse to ni. Zaklada ni izkopal, jih je premalo v zemlji — no, pa naj bo, kaj meni mar! Za par mesecev mi že ne bo treba same vode piti, kedar pa zmanjka — saj res, moram zunaj ogledati si hišo, da jo bom lahko našel.“

Te besede je Janez, ki je vrata le pripravil slišal. Čeravno se je popolno varnega čutil, so ga vendar nekoliko vznemirile. Kmalu za odšlem Boštjanom gre po stopnicah dol mrmraje:

„Skrajni čas je, da odrinem od tod. Če bi me pogosto taki ljudje obiskovali, bi lahko padel kak sum ná-me, posebno zdaj, ko so policijski nosovi povsod. No, jutri je poroka, potem, mislim, bo moj sled popolnoma zgubljen. Zdaj pa le pokonci obraz in radost ná-nj, da nevesta in njena družina nič ne zapazijo. Če se kje vrag vtakne vmes, ne sme se mu pustiti časa, da bi svoje burke vganjal.“

Takih misli se podá Janez k direktorjevim, kjer se pa tudi ne mudi dolgo, ker so vsi pripravljali se na jutranjo poroko. Albina pa še tudi za odhod. Take reči so pri ženskah veliko bolj zamudne, ko pri moških; je toliko rodovin in prijateljic in vsaka ima slednjič vedno še kaj povedati, da kar konca in kraja ni. Janez je bil s svojim že gotov, večje reči so bile že na potu proti Milanu na Laškem, toraj je podal se na sprehod. Tu so se ga lotile misli vsake vrste. Kaj, ko bi jud slutil, kako so plošče prišle v njegovo sobo? kaj, ko bi iz hudobije njega naznanil kot sokrivca? Do-

upanje, da se bo porazumljenje med Čehi in Madjari doseglo, samo da je vedno mu obrekovanju od nemško-liberalne strani konec storjen.

Vnanje države.

Grki bi radi vojsko začeli s Turkom, pa si sami ne upajo; pomoči pa si tudi od nikoder ne morejo obetati. Rusijo so razžalili s svojim sovraštvom do Slovanstva, in ta jim zdaj svetuje, naj le pri miru bodo. Druge vlasti pa tako že prej niso imele veselja, da bi se s Turkom v vojsko spuščale, tudi Grkom na ljubo ne. Grkom se prav godi. Zakaj pa ono leto niso hoteli Srbom in Črnogorcem pomagati, pa bi zdaj že to imeli, za kar morajo še le pri vseh velesilah moledovati, in še brez vsacega vspeha!

Važna novica je, da odstopi srbski prvi minister Ristič, mož prebrisane glave, energičen in slovansk rodoljub. Vrgla ga je bojda avstrijska vlada, ker ni hotel podpisati avstrijsko-srbske kupčijske pogodbe. Na njegovo mesto ima priti tisti Marinovič, ki je bil pred turško vojsko minister, in ki je bil tako bojazljiv, da se na noben način ni hotel lotiti vojske s Turčijo. Tačas ga je javno mnenje v Srbiji vrglo iz ministerskega stola, in bil je poklican energični Ristič, ki je bil za vojsko vnet, ki tudi ni bila brez vspeha, kar kaže povečana in neodvisna Srbija, velika pridobitev, če pomislimo, kaj so Grki brez vojske dosegli, namreč nič. Da je Ristič silil k vojski, zato mu bo srbski narod vedno hvaležen, in ž njim vsi drugi Jugoslovani, kajti s tem se je osvobodjenje pričelo. Tako zaslužnega moža odstraniti, se nam ne zdi prav, in mi sodimo, da pride Ristič še enkrat s častjo nazaj na svoj prostor.

Marinovič nema nobene stranke za seboj, in pravijo, da drugače se bo mogel vladati, ko da se zveže z Garašaninom, ki ima svojo stranko in svoj organ „Videlo.“

Na **Francoskem** se čudne reči godé. Kakor smo koj od početka mislili, tako je prišlo; preganjanje mnihov ne gre tako gladko izpod rok, kakor bi Francoska vlada želela. Kmečko ljudstvo, ki svoje duhovnike ljubi, je silno razkačeno in se ustavlja beričem in žendarmom, kedar pridejo v samostane in mnihove

kazov pač ni, ali vendar bi ga utegnili pripreti do tje, ko bo svojo nedolžnost dokazal; in to samo na sebi bi bilo nevarno, ker bi se nazadnje utegnilo vse razdreti in on bi ne dosegel tega, za kar se je tako potezal. Albino mu je bil oče, ostudnega juda rešen, objubil tem raje, ker je dobil bogatega zeta in je bila to tudi gospice volja. Sitno res, če bi zadnje ure kaj vmes treščilo. Da je le čez mejo, pa bo vse dobro. Pa kaj! Dozdaj mu je bila sreča mila, vendar ne bo tako hudomušna, da bi ga ravno zdaj popustila in izdala.

Kar nič ni mogel Janez vesel biti, ponoči ni zatislil očesa, zjutraj je svoje težko srce zakrival pod slovesno-resnobljnim obrazom, kar se pa nikomur ni čudno zdelo, ker je bilo resnobljnosti stvari in dneva primerno. Še le, ko je po poroki s svojo mlado ženo sedel v železničnem vozu na poti proti Laškemu, mu je toliko odleglo, da je jel zopet trdno verovati na svojo srečo.

Ko se pripelje čez mejo na laško zemljo, se mu zdi, kakor da bi bil v paradizu.

Zagrinjalo čez preteklost, zdaj živimo lepi prihodnosti! Dosežen je cilj. Janez, kako si srečen! (Dalje prih.)

izganjajo. Na več krajih je prišlo že do resnih nemirov. V nekem kraju stoji 200 oboroženih kmetov pred samostanom, ki hočejo mnihove pred državnimi služabniki braniti. V drugih krajih imajo v samostanih že pripravljene rakete, da jih bodo v zrak spustili, kedar žendarmi pridejo; to bo znamenje za bližnje kmete, da prihite mnihom na pomoč. Vsi ti dogodki so ministra Constansa tako ostrašili, da je za zdaj vse preganjanje mnihov ustavil, ter da hoče čakati snidenja državnega zbora. Tako si bodo francoski liberalci pri tem prste opekli. Opomniti pa je treba, da je pri taki razburjenosti ljudstva celo ropublika v nevarnosti, in da bi imel kralj lahko igro, če bi zdaj svojo zastavo dvignil.

Rim. Zbor kardinalov. Kar je umrl sredi tega meseca kardinal P a c c a, šteje se že trinajst kardinalov umrlih za Leona XIII. in ravno toliko jih je bilo za njegove vlade imenovanih. Vseh sedaj živečih kardinalov je 64 in sicer 6 kardinalov škofov, 47 mašnikov in 11 dijakonov. Spraznjenih je sedaj torej 6 kardinalskih mest. Izmed ostalih jih je 50 postavil Pij IX. in edini kardinal Schwarzenberg je še imenovan od Gregorja XVI. —

Pravijo, da hoče **Garibaldi** neka prostovoljcev nabrati in ž njimi v Albanijo vdariti. Kaj bo neki tam delal?

Rusija je poslala že nekaj svojega vojnega brodovja v kitajske vode, in sicer 13 bark s 148 topovi in 3000 možmi.

Nemčija nam hoče usiliti colno zvezo. S tem hoče Avstrijo vso v svoj žep vtakniti in vso kupčijo v orientu na se potegniti. Do biček, ki je iz kupčije z Rumunijo, Srbijo, Bolgarijo, Črnogoro, Turčijo, namenjen Avstriji, in ki ga jej tudi nihče vzeti ne more, če je pametna, ta dobiček bi si radi Nemci-Prusi prilastili, in že so začeli njih učeni profesorji na povelje dokazovati, da za Avstrijo ni druge rešitve, ko v colni zvezi z Nemčijo. Ako bi se pa Avstrija branila, pomignili jej bodo s kolom, in potem se bo že podala, in na pol pridemo tako pod prusko oblast, vsaj v denarnih zadevah bodo potem Prusi odločevali našo osodo. Nemško-avstrijska zveza se nam počasi prikazuje v svoji pravi podobi, namreč Avstrija se mora pred Nemčijo „von stufe zu stufe“ globokeje priklanjati, dokler ne pridemo popolnoma pod prusko oblast.

Da bi Turki Črnogorcem res odstopili **Učinj**, o tem ni ne duha, ne sluha. Čez pet dni se bodo še le obravnave zopet pričele, s kakšnim izidom, to si lahko mislimo. Turek bo gledal, da se stvar zavleče. Počasi se vendar tudi zapadnjakom, ki Turka ne poznajo, oči odpirajo in začeli so dvomiti nad turško obljubo. Nek angleški list piše: „Če Turek svoje obljube ne bo držal, potem je treba ravnati ž njim, kakor z barbarškimi narodi.“ (Saj Turek ni bil nikoli družega, ko barbar; in Angleži to še le zdaj spoznajo! — Op. vredn.)

Izvirni dopisi.

Z Jalape v Meksiki, 15. sept. Daleč sem od vas, predragi mi rojaki Slovenci, a vendar ne morem pozabiti svojega preljubega in milega naroda; marveč toliko bolj ga ljubim, kolikor več imam priložnosti, njegove lepe lastnosti, odkritosrčnost in gostoljubnost tu med latinskim in germanskim narodom pogrešati.

V vašem listu „Slovenca“ z žalostnim srcem berem, da se je tudi med vas vrinila in vsadila stranka tako zvanih liberalcev, porod

nemških brezvercev preteklega stoletja. Žalibog sem tudi jaz tukaj to čudno in škodljivo zmes že dosti skusil, zato mi bote dovolili, da vam o tem nekoliko nadrobneje opišem, kakor sad rodi to svobodnjaštvo in liberalstvo. Naj pa prej še opomnim, da slovanski in latinski narodi so v vseh svojih šegah in navadah različni od germanskih, to se nikjer bolj ne čuti, ko tu v Ameriki, kjer niso ločeni po svojih mejah, marveč povsod vsi zmešani.

Jaz živim že 15 let v Ameriki, v tem sem bil tri leta med Amerikanci germansko-angleške korenine, vsa druga leta med ljudmi latinsko-amerikanske krvi. Ko sem v Ameriko prišel, sem bil zelo liberalnemu čutju vdan, nikakor prijatelj monarhije, pač pa sem bil vnet za tisto „veličanstvo ljudstva“, kakor imenujejo republiko ali ljudovlado, ali kmalu sem spoznal, da je to v teoriji vse drugače, ko v praksi, piše in govori se vse lepše, kakor pa so dela in sad.

To je pa z mano vred skusilo veliko Evropejcev, ki so zavoljo liberalnih muh stari svet zapustili in šli v ljudovladno Ameriko raja iskat; med temi je bilo celo nekaj francoskih komunistov, ki so se pa tukaj naglo v konservativce že v enem ali dveh letih spremenili; po pravici povem, če pošljete sem Dežmana ali kterelega koli njegovih pajdašev, vam jih prestrojimo v malem času v najhujše klerikalce.

Ustava vseh tukajšnjih ljudovladnih držav je na papirji pač lepa, ali kako se njene določbe izvršujejo, posebno še v državah prebivalstva latinske korenine! Živel sem tri leta v Luisijani, Muri in Misisipiju, ki so ameriškanske države, in tam sem opazoval in skusil politično življenje, njih volitve, urade in sodnije. Izvoljeni so bili zmiraj tisti, ktere so uradniki imeti hoteli, ljudstvo, ki ob delu na polji, ob trgovstvu in rokodelstvu živi, ki davke plačuje in tako vse najmočnejše stebre države podpira, se za volitve le malo briga, pa tudi ne more prav dobiti jih v roke; glavni voditelji ob njih so večidel postopači brez premoženja in dela, časnikarski pisarji in pravdarji ter enaki nepridni ljudje; ti prodajajo in kupujejo glasove, si dele med sabo boljše službe brez opravkov, in ko svoj namen dosežejo, se malo ali čisto nič ne brigajo za blagor svojih volilcev. Obravnave političnih zborov poslušati je kar ostudno, nič ko ropotanje, žuganje s pestjo in revolverjem, in kedar kdo govori, ga malokdo posluša, večidel se drugi v tem med sabo prepirajo, tobak kade in pijejo, da je kar grdo. Ko pride do glasovanja, melokteri ve, o čem je razprava, glasuje kar na slepo in bi lahko tako tudi za svojo smrt glasoval.

Še slabše je s pravico. Kdor ima 500 dolarjev, sme umoriti, kogar hoče, je gotov, da mu sodnja ne bo nič storila. Zato je ljudstvo večkrat prisiljeno, pravico storiti si s svojo roko, kar se „lyach“ (linč) imenuje. Videi sem n. p., da so sodniki hoteli izpustiti nekega tolovaja, ki je več ljudi pomoril in oropal, a s priropanim denarjem podkupil sodnike; že so se mu imela odpreti vrata ječe, da bi bil šel svojih potov, kar pridere ljudstvo, ki je to zvedelo, ga vleče iz ječe in ga obesi na prvo svetilnico (laterno). Lahko si mislite, kako je živeti med ljudmi, kjer ni pravice, ne vere, ne prijateljstva, ne poštenja, ne zaupanja, ne sramožljivosti med moškim, še manj pa med ženskim spolom! Samo denar velja vse, kdor ma dolarje, premore vse, na njegovi strani je zmiraj pravica. (Dalje prih.)

Domače novice.

V Ljubljani, 28. oktobra.

(V podkovski in živinozdravski šoli) so 25., 26. in 27. dne t. m. bile konecletne preskušnje tistih 8 učencev, ki so se celo leto s podkovstvom vred učili tudi živinozdravstva, da zamorejo v sili, kjer ni diplomiranega zdravnika, pomočniki pri bolni živini biti; zraven teh je bil eden samo le iz podkovstva izpraševan, trije pa so preskušnjo iz podkovstva že v prvi polovici letošnjega šolskega leta prestali. Učencev bilo je letos skupaj 12, namreč: Kranjcev 5, Štajarcev 5, Hrvat 1 in 1 Primorec. Visokočastiti gospod c. kr. deželni predsednik Winkler in predstojnik c. k. družbe kmetijske baron Wurzbach z odbornikom gg. Robičem in Souvanom so počastili preskušnjo s svojo pričujočnostjo in svoje zadovoljstvo izrazili učencem, ki so pri preskušnjah iz podkovstva, živinozdravstva in mesogledstva razodeli, da so dobro podučeni.

(Dramatično društvo) je imelo v nedeljo občni zbor. Za predsednika je bil voljen g. Murnik, za blagajnika g. dr. Starè; v odbor pa so voljeni gg.: dr. Zarnik, prof. Wiesthaler, Fr. Drenik, prof. Pleteršnik, dr. Tavčar, P. Grasselli, prof. Levec, Vojt. Valenta, Iv. Hribar in A. Jeločnik.

(Volitev za kupčijsko zbornico kranjsko) bo morda kmalu po novem letu. Ta volitev je politično važna le toliko, ker zbornica dá deželnemu zboru kranjskemu dva poslauca za mesta in trge. Nemčurji se je že bojé, ker imajo slabo vest. Treba, da se tudi mi pripravljamo zá-njo.

(Tat matere božje.) Nek tukajšnji list piše da se je tržaški policiji posrečilo tatove v Trstu tako v strah vzeti, da so mnogi taki ptički zleteli na Kranjsko, Hrvaško in drugam, da bi tod kradli. Dva taka sta prišla te dni iz Zagreba v Ljubljano in sicer po cesti. Izpoznala sta se še le na potu v Ljubljano. Eden je bil Lah prave korenine, Giuseppe Nordio, 50 let star prebrisan tat in vlomnik, ki je 19 let svojega življenja v ječah zasedel, vse zavoljo tatvine. Drug je bil Vološčan iz Istre. Ta dvojica pride v Ljubljano z lepim namenom, tukaj uzmati, kar pod palec pride. Razgledata Ljubljano, vsak po svojem potu. Potem se pa snideta v žganjariji „pri Piblerji“ in izpovesta, kaj sta našla in kje je kaj doseči za dolge prste. Stari Giuseppe Nordio je bil že našel, koga bode okradel, kadar se stori noč: nobenega nižjega ni hotel oskubsti, nego samo sv. mater božjo pri Frančiškanih, na kateri je videl nekaj srebrnine in zlatnine; tej bogorodici je sklenil pobrati dragocenosti in je novemu prijatelju ali tovarišu svoj plan razodel. Tukaj pa se motiv ne vé, zakaj to Vološčanu ni bilo všeč: ali se je vendar ustrašil prevelicega greha, okraستي sámó mater božjo, ali je, kakor nekteri drugi trdijo, že sam isti plan imel kakor Nordio, dovolj, šel je k policiji in izdal, kaj namerava njega prijatelj. Policija je oba prijela. Nordio je sicer tajil, ali ker so našli pri njem pet ključev in drugo tatovsko pripravo, ker so mu skoro dokazali dozdanje tatinsko življenje, ni mu pomagalo. Ker tatvine na materi božji ni zvršil, ni mogel zarad nje obsojen biti, ali bil je pri tukajšnji delegirani sodnji obsojen na dva meseca ječe zarad potepuhovstva.

(K. Hubmajer), brat znanega četovodje, je odprl novo čevljarsko štacuno na glavnem trgu.

(„Brencelj“ št. 9.) pride danes na svitlo, osoljen in zabeljen kakor navadno, in okinčan z dvema podobama.

Razne reči.

— Blagoslovljenje zvonov in zvonika pri nemški cerkvi v Celji se bo obhajalo 21. novembra.

— Spomin pozidanja cerkve. Od 14. do 28. novembra t. l. se obhaja pri sv. Jožefu poleg Celja 200letni spomin pozidanja te cerkve. Kolikor nam je znano, bodo mil. knezoškof v nedeljo 14. novembra slovesnost sami pričeli s pridigo in sv. mašo; potem se vrstijo dan za dnevom pridige skozi celih 14 dni. Kdor ob tem času sv. zakramente sprejme ter to cerkev obiše, se vdeleži popolnih odpustkov.

— Na Českem so v Rihenu (Reichenau) izključili dva gimnazijalca, ktera sta beračila po deželi o šolskih pečitnicah. Tudi deželni šolski svet je to potrdil in prošnji izključenih ni uslišal. — Profesorjem se ne dovoljuje imeti v hrani in stanovanji učencev razun sorodnikov.

— Nadzorništvo v srednjih šolah na Kranjskem. Za gosp. J. Šolarjem je prevzel to nadzorništvo dr. Ernest Gnad, in je sedaj oproščen ga, dobil red železne krone tretje vrste. Ne more se reči, da je za slovenščino v tej dobi bilo kaj slabše; sploh pa s pohvalo govorijo o dr. Gnadu vsi, kateri so z njim imeli res opraviti. Domačini niso vsegdar najboljši. Tako se tudi dr. J. Zindler prehujo obsojuje. Pomniti je, da je nastavljen le začasno, provizorno, in da se morebiti s koncem šolskega leta izroči v naši deželi šolsko nadzorništvo sploh domačinu, in da je le želeto, da se nasveti naših državnih poslancev prično resno pa modro v dejanji izvrševati na blagor domovini in mladini slovenski, pa na pospeh pravi, resnični učenosti.

— Iz Gradca je sloveči P. Henrik Denifle pozvan v Rim za velikega definitorja. Bistro gledajo na to, da si zberó ondi učenih in sposobnih mož v razno posvetovanje.

— Grški kralj in kraljica stabila nedavno na svojem popotovanju pri papežu, in kralj je obljubil popolno svobodo v svoji državi pustiti katoliški cerkvi. Na prošnjo grške vlade, ktera je nerada vidila, da se Grška šteje med partes infidelium, je že Pij IX. jenjal po deljevati pomožnim škofom naslove grških mest, in na poslednjem zaslišanju je Leon XIII. celó obljubil nekatere dostojnike cerkvene imenovati za stare sedeže škofovske na Grškem.

— Iz jugoslovanskih krajev se pripravlja veliko romanje t. j. potovanje hvalježnih Jugoslovancov v Rim, da se sv. Očetu zahvalijo za preizvrstno zadnjo slovansko poslanico in da se slovesno potrdi blažena zveza s sv. Stolico.

— Iz Zagreba je podal se v Rim v vstav sv. Jerolima za kanonika preč. g. And. Friš. Daroval je prej mladenškemu semenišču duhovskemu 200 gld. ter vzel seboj enega dijakona in enega bogoslovca, da se ondi izučita bogoslovja in modroznanstva.

— V Zagrebu sta imenovana kanonika preč. gg. Franjo Budčki in Milo Smetiška.

— V Celovcu je preteklo nedeljo obhajal zlato mašo preč. g. J. Ravšer, proš, in v začetku novembra jo v rojstnem svojem kraju (Ebenthal) bode preč. g. J. Rebernik, dekan Celovški.

— V Olomucu so bogoslovci med seboj doslej smeli govoriti v semeniških zborih le latinski in nemški; letos dopustilo se jim je tudi česki. — Jeli mar to že sad poslednje papeževe poslanice?

Poslano.

Slavno vredništvo!

Pogoje za naselnike bosanske je objavila vlada bosanska 26. avgusta 1880 št. 19.503, kateri se razglašajo zdaj po časnikih, pa ne vselej čisto zanesljivo. Vlada bosanska ni čisto nič objavila o „denarni pomoči, o delitvi poljskega orodja na državne stroške.“ Vprašal sem nalaš o teh dveh točkah, ste li tudi resnični? Odgovorilo se mi je, da je objava vlade bosanske uradna (oficijelna), — o denarni pomoči pa ni nobenega govorjenja. Druge točke o zemlji, lesu in davku so uradne, ne pa o denarni pomoči in orodji. To naj zvedo ljudje, da ne bodo brez premislila nastopili pota v Bosno, da bi se preveč ne prevarili. V. L.

Bivši pasar

želi nekaj cerkvenih reči n. pr. kardinice prodati. Reči niso ravno dragocene, je pa tudi po tem nizka cena.

Kdor želi kaj kupiti, naj se pri opravištvu „Slovenca“ oglasi.

Einsiedler-Kalender

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

für das Jahr 1881.

Einundvierzigster Jahrgang.

80 Quart-Seiten. Reich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel 25 Kr.

„ „ „ II „ Stempel 30 Kr.

Vorräthig bei: Kathol. Buchhandlung,

(7) Laibach.

Denarstvene cene 27. oktobra.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	71.50	71.75
6% renta v srebru	72.55	72.75
4% renta v zlatu (davka prosta)	86.—	86.60
Srečke (lozi) 1854. l.	122.50	123.—
„ „ 1860. l. celi.	129.50	129.30
„ „ 1860. l. petinke	131.75	132.25
Premijski listi 1864. l.	171.75	172.—
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	103.75	104.25
Kranjske, koroške in primorske po 5%	101.—	102.—
Ogerske po 5%	94.25	95.—
Hrvaške in slavonske po 5%	94.50	95.—
Sedmograške po 5%	93.25	94.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	815.—	817.—
Unionske banke	104.40	104.40
Kreditne akcije	274.25	274.50
Nižovstr. eskomptne družbe	785.—	795.—
Anglo-avstr. banke	102.25	102.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	176.50	177.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	125.75	126.75
„ „ 50 „ „ „	65.—	65.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	41.75	41.50
Salmove „ 40 „ „ „	51.50	52.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	41.25	42.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	12.—	12.—
St. Genois „ 40 „ „ „	44.50	45.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	42.—	42.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	32.25	32.75
Ljubljanske	23.50	24.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.64	5.64
Napoleons'or	9.36	9.37